

Guld och gröna skogar

Jag samlar ihop morgontidningarna från matbordet, snyter mig i näsduken med en tvär trumpetfanfar och byter därefter med viss vana återväxtens välfyllda blöjor. Och när jag sätter mig framför datorn för att skriva denna kolumn leker jag en stund med tanken på hur vardagen skulle te sig utan dessa tidningar, näsdukar och engångsblöjor.

Men till saken – min kollega Markku Kuisma skrev i tisdagens *Kaleva* en tankeväckande analys om UPM:s beslut att lägga ned en hel fabrik och avskeda närmare 3 000 anställda. Enligt Kuisma finns det förstås ingen orsak att applådera beslutet. Men faktum är att kapitalets fria rörlighet numera pressar alla börsnoterade företag att maximera sin vinst. I annat fall mister de placerarnas gunst och blir snabbt föremål för spekulativ aktiehandel, vilket kan driva också helt friska företag i fördärvet.

Kuisma strör ytterligare salt i såret genom att påminna om att våra egna pensionsfonder deltar i detta spel. Fondplaceringarna förväntas maximera aktiekapitalets vinstmarginaler. I annat fall beskylls de för att tära på våra pensioner och vår framtida välfärd. Eller hur många av er är beredda att avstå från låt oss säga en tredjedel av pensionen för den goda sakens skull?

Skogsindustrins vinstbegär och agerande på en global marknad är dessutom inte ett nytt fenomen. Landets första invånare livnärde sig på skogens vilt och havets frukter. För cirka 1 000 år sedan nåddes inre Finland av rysk teknik att bedriva intensivt svedjebruk. Den förutsatte stora barrskogsbälten, eftersom de nedbrända skogarna gav god avkastning endast några år. I gengäld var avkastningen mångdubbelt större än på kusttrakternas fasta åkrar.

Svedjebruket fortgick i nordöstra Finland långt in på 1800-talet. Redan dessförinnan hade två nya former att skogsexploatering introducerats. I början av 1600-talet togs en preussisk metod att effektivisera tjärbränningen i bruk, som resulterade i att östra rikshalvan Finland under andra hälften av 1600-talet var världens största exportör av tjära och beck. På 1700-talet infördes en ny typ av finbladig såg som kunde drivas med vattenkraft. I början av 1800-talet hade sågat timmer utkonkurrerat tjäran som landets viktigaste exportartikel.

Följande viktiga innovation var förstås förmågan att omvandla trä till papper, som sedan 1880-talet har varit lokomotivet för Finlands industrialisering. Det dröjde dock in på 1930-talet innan pappersexporten inbringade större vinster än timmerhandeln. Poängen är att varje ny form av skogsexploatering har införts gradvis och i konkurrens med äldre utvinningsmetoder.

Frågan är vad som komma skall. Den traditionella pappersindustrins tid i Finland är ingalunda slut, men dess guldålder är nog över. För att klara sig i den globala konkurrensen måste skogsindustrin därför utveckla nya och mer avancerade produkter, som av någon anledning borde tillverkas just i Finland. Eventuellt kunde det handla om produktion av ekologiskt hållbart biobränsle – eller om en ännu okänd kombination av papper och mikroelektronik?

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 16.3.2006